

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Bernardini Scardaeonii Patauini Presbyteri de Castitate Libri Septem

Scardeone, Bernardino

Venetiis, 1542

De triplici amore, & triplici uenere cap. xxxviii

urn:nbn:de:hbz:466:1-30433

LIBER TERTIVS. 106

De triplici amore, & triplici uenere.

Cap. XXXVIII.

Quoniam ergo ad amorem, & uenerem defle-
cti, atque inclinari natura, aut sideribus desuper
arbitrantur sese plæriq; (ut paulo ante dicebam)
conducere uisum fuit, ut quæ uenus, & qui amor ex ea
inclinatione sequendus sit, iuxta Platoniorum discipulis
nam, hoc loco referamus, non tamen subtiliter, sed filo
planè simplici, ac pingui (ut aiunt) Minerua: ut facile om-
nis lector intelligat, quid sibi in ea re sit agendū. Etenim
ferunt hi geminas esse Veneres, cœlestē uidelicet, & ter-
restrem. Veneris utique cœlestis partes dicunt esse, ali-
licere humanum intellectum ad desyderium illius pul-
chritudinis perfruendæ, quæ comprehenditur animo
per contemplationem: & hinc amorem exoriri cœles-
stem, cuius proprium est attrahere hominem per con-
temptum terrenorum ad amanda cœlestia, atque hu-
manam mentem desyderio illius supernæ pulchritu-
dinis inflammare. Veneris autem terrestris officium
esse dicunt, accendere non hominem solum, sed etiam
pecora, ferasq; ad libidinem coeundi: atq; ex ea alterum
amorem gigni, quem uocant terrestrē cuius facibus ac-
cendimur ad concupitam formam, ut ei per uoluptatē
sensuum, & præcipue tactionum in unitatē carnis iunga-
mur. Et hinc dicunt ipsum hominem, absq; ullo iudicio
rationis, ex quadā ægritudine animi, modo in hos, mo-
do in illos improbos, & meretricios amores impinge-
re. Hunc nero amorem liccirco cæcū pharetratū, puerū,
uolucrum, nudum ingeniosi poetæ finxerūt: qm̄ re uera,
pæceps est, ferox, incōstās, dubius, & absq; ullo pudore
quæ omnia intelligi sub ea fictione uoluerunt. Amore
igitur ambæ Veneres gignunt, & utraq; sui similē ex eo
alterum appellamus amorem diuinum, alterum impro-
bū, & terrenū: Nitūtur aut̄ hi gemini amores p̄ uiribus
uterq; suis, alter nos altius ad supna leuare, alter inferius

DE CONIV. ET CONTI. SACER.

ad ima delicere. Quoniã uero uterq; forma, & aspectu
pulchrorũ maxime delectat: unus obiecta qualibet specio
ciosa forma, per eam mox à terrenis sese recipiens, intẽ
dit ad illius diuinã, atque cœlestis forme pulchritudi
nem contemplandam, ut nihil quicquam, aut decorum
esse, aut præcrea diligẽdũ putet. Vnde fit, ut is ex pul
cherrimis quibusq; formis, quas hic uidet, ad amãdam
illam diuinam, atque cœlestem pulchritudinem quam
non uidet magis magisq; accendatur. At uero alter qui
terrestris, & mũdanus dicitur, ab ipso statim intuitu pul
chrorum, uictus specie, ad concupiscentiam statim lasciu
uã rei concitatur. Et ita sicut amor diuinus, quo moue
tur homo contemplatiuus, ex templo ab aspectu dedu
citur ad mentem: sic contra terrenus, qui est uoluptuoso
rum, repente ab aspectu excitatur ad sensum. Sunt qui
adiiciant his & territum amorem, qui, & si cœlestis om
nino non est, ut ille, tamen non improbus, ut iste, sed me
dius. Is enim conciliatur homini, non tam per speciem
formã, q̃ etiam per opinionem uirtutis, aut paritatẽ ani
morum, aut similitudinem studiorum, aut denique per
cõmunem generis & cognationis affectum. Hinc etiã
naturalis pietas parentum in filios, ac rursus filiorum in
parentes, necnõ necessitudo fratrum cognatorum &
necessariorum, atque etiam charitas amicorum inter se
uicissim amãtium, quã in uita dirimi sine detestabili sce
lere, crudelissimaque perfidia non potest. Tres ergo res
feruntur diuersi amores, qui & tria diuersa nomina, ab
eo, quod quisque efficit, sortiuntur: Cœlestis uidelicet,
Terrenus, Humanus. Primus quidem seruit Spiritui, se
cundus sensui, tertius opinioni, & naturã. Primus igitur
reddit nos spirituales, secundus bestiales, postremus ani
males. Huc etiam uidetur spectare, quõd Cicero in eo
libro: qui de natura Deorum inscribitur, plures Veneres
memorat: unam Cœlo scilicet & die natam, aliam spu
ma maris, tertiam Ioue & Dione, quã uulcano nupsit,

addidit quartam Syrio Cypriacq; conceptam, quæ Adonim dicitur adamasse formosissimum puerum: quam possumus interpretari esse nefandissimam Sodomitarū uenerem: de qua superius satis dictum est, ut addi præterea nihil necesse sit.

Adhortatio ad diuinum amorem
Cap. XXXIX.

Quoties ergo ad uenerem, & ad amorem procliuus, atque propensius inclinari te senseris, quasi in tua genesi Venus & Mercurius congressu, conspectuque mutuo coniuncti fuerint, quo sidere genitos procliuiores solere esse ad amorem astronomi suis commentis fingunt, audi quid tibi agendum sit sine offensione Dei, & sine pernicie dānoq; salutis. Inclinaris tu forte tua natura ad Venerem, & ad amorem: parcē dum est tibi, hic nondum aliquid mali est, immo multū boni, modo tu ad eam tantum intendas Venerem: quæ ex Cælo orta est, & cœlestis dicitur, & quæ cœlestem ac diuinum amorem ex se parit: uel si id, quasi nimis arduū, præstare omnino non potes, ad huc saluæ res sunt, aliud tibi remedium restat: habes alteram Venerē, quā sequaris: quæ Ioue nata nuptiis gaudet legitimis: hanc adire potes, & dum licet, matrimonio copulari, quod Deus instituit legitimum, & sanctum, & impudicam illā Vulcani uxorem, una cum Adonis amica uitare. Verū nos qui coelibem uitam ducimus, ad illam cœlestem tantum Venerem, & ad amorem illum supernum totā debemus aciem mentis attollere: & quum quid usquā oculis arridet, pulchri, actutum nos recipere introrsus ad animum, & hanc eandem speciem, quæ tantopere oculis placet, quærere extra corpus: quatenus mens nostrā, per ea quæ arrident oculis, statim ad contemplandam inuisibilem speciem illius diuinæ pulchritudinis